

BAIX TER 20_50: DISSENYEM EL PAISATGE DEL FUTUR

Proposta didàctica per al 3^r curs d'Educació Secundària Obligatoria

Dossier per a l'alumnat

NOM DEL CENTRE:

NOM ALUMNE/A:

CURS:

Aquesta obra està subjecte a la llicència de Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 4.0 Internacional de Creative Commons.

En l'elaboració d'aquest material hi ha participat professorat de l'Institut Montgrí i de l'Escola Sant Gabriel de Torroella de Montgrí: Conxi Camúñez, Rafael Hereu, Miquel Àngel Montón, Anna Maria Pujol, Beatriu Rubau i Ariana Seglar; la Coordinadora de l'Àrea Educativa del Museu de la Mediterrània, Úrsula Olmos, i la professora del Departament de Didàctiques Específiques de la Universitat de Girona, Marta Gual Oliva.

L'elaboració d'aquest material és el producte del projecte de formació de professorat Camí Batut, que ha comptat amb el suport dels programes pedagògics de la Diputació de Girona, dins la campanya Del mar als cims; i també amb el suport del Centre de Recursos Pedagògics del Baix Empordà, que l'ha inclòs dins el Pla de Formació de Zona del recurs 2019-2020.

La imatge de la portada és autoria d' Isidro Jabato, s'ha extret del banc d'imatges Wikimedia i es reproduïx sota llicència Creative Commons.

A Torroella de Montgrí, Octubre de 2020

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Ensenyament**

**Museu de la
Mediterrània**

Índex de continguts

PRESENTACIÓ.....	4
ACTIVITAT 1_TRIA UN PAISATGE.....	6
ACTIVITAT 2_ESCOLTA AQUEST PAISATGE.....	7
ACTIVITAT 3_COM T'IMAGINES EL FUTUR?.....	9
ACTIVITAT 4_COM T'IMAGINES EL PAISATGE FUTUR DEL LLOC ON VIUS?.....	11
ACTIVITAT 5_DE QUÈ PARLEM QUAN PARLEM DE PAISATGE?.....	13
ACTIVITAT 6_DISSENYEM EL PAISATGE DEL FUTUR.....	16
ACTIVITAT 7_EXPLOREM ELS COMPONENTS DEL PAISATGE.....	17
ACTIVITAT 8_DEFINIM ELS COMPONENTS DEL PAISATGE.....	19
ACTIVITAT 9_UN VIATGE AL PASSAT.....	20
ACTIVITAT 10_UN VIATGE AL PRESENT.....	22
ACTIVITAT 11_SORTIM !.....	23
ACTIVITAT 12_I CONGRÉS SOBRE DISSENY DEL PAISATGE DEL BAIX TER.....	24
ACTIVITAT 13_QUÈ EN SABEN ALTRES EXPERTS?.....	26
ACTIVITAT 14_QUINA PETJADA HEM DEIXAT?.....	28
ACTIVITAT 15_QUIN PETJADA DEIXEM?.....	30
ACTIVITAT 16_QUINA PETJADA DEIXAREM?.....	31
ACTIVITAT 17_COM VOLEM QUE SIGUI EL PAISATGE DEL FUTUR?.....	33
ACTIVITAT 18_DISSENYEM EL FUTUR?.....	34
ACTIVITAT 19_COMPARTIM EL FUTUR.....	35
ACTIVITAT 20_ENS AVALUEM.....	38

PRESENTACIÓ

El document que teniu a les vostres mans és el dossier de treball del projecte «Baix Ter: 20__50». Aquest projecte té com a tema principal el paisatge de la zona del Baix Ter i us proposarem un viatge en el temps per poder dur a terme les activitats que formen part del projecte. Viatjareu al passat buscant informació i documents que expliquen com era el Baix Ter fa anys, anireu a aquests llocs i podreu veure amb els vostres propis ulls com és actualment, i finalment, us proposarem un viatge al futur en el que vosaltres sereu els dissenyadors del paisatge.

Per a fer tot això hi ha una sèrie d'activitats diverses que haureu d'anar desenvolupant amb l'acompanyament del vostre professorat: dureu a terme diverses activitats d'aula, sortides al camp i finalment us demanarem que elaboreu una composició artística que representi aquest paisatge del futur.

També heu de saber que hi ha activitats que fareu de forma individual, d'altres en parelles i d'altres en grups de treball cooperatiu i grups d'experts.

A continuació teniu una taula on podeu llegir el títol de les activitats, el tipus d'agrupament que requereixen i el temps estimat de realització.

ACTIVITAT	TÍTOL	DURADA (minuts)	AGRUPAMENT
1	Tria un paisatge	15	Individual
2	Escolta aquest paisatge	15	Individual
3	Com t'imagines el futur?	25	Individual + posada en comú grup classe
4	Com t'imagines el paisatge futur del lloc on vius?	25	Individual + posada en comú grup classe
5	De què parlem quan parlem de paisatge?	55	En parella + posada en comú grup classe
6	Dissenyem el paisatge del futur: baix ter 20__50	20	Grup de treball
7	Explorem els components del paisatge	55	Individual + posada en comú grup de treball
8	Definim els components del paisatge	55	Individual + posada en comú grup d'experts
9	Un viatge al passat	20	Individual
10	Un viatge al present	55	Individual + parella del grup d'experts
11	Sortim !	10	Grup d'experts + Grup de treball
12	I Congrés sobre disseny del paisatge del Baix Ter	120	Grup d'experts
13	Què en saben altres experts?	55	Grup de treball
14	Quina petjada hem deixat?	25	Grup d'experts

15	Quina petjada deixem?	25	Grup d'experts
16	Quina petjada volem deixar?	55	Grup d'experts
17	Dissenyem el futur?	55	Grup de treball
18	Com volem que sigui el paisatge del futur?	120	Grup de treball
19	Compartim el futur	55	Grup de treball + Grup classe
20	Avaluem	20	Individual

En les següents activitats i fins al final del projecte us proposem que dissenyeu el paisatge del futur, concretament el paisatge del Baix Ter.

Que tingueu bon viatge!

Comencem?!

ACTIVITAT 1_TRIA UN PAISATGE

A continuació pots veure fotografies de diferents tipus de paisatges. Mira-les atentament i tria'n una. Un cop l'hagis escollit has d'explicar els motius de la tria i en què t'has fixat per escollir-la. Pots omplir el requadre que trobaràs després de les fotografies.

He escollit la imatge número _____ ja que...

Per fer-ho m'he fixat en els següents components:

- ...
- ...
- ...

ACTIVITAT 2_ESCOLTA AQUEST PAISATGE

A continuació et proposem que escoltis una cançó de la qual encara no en sabràs el títol. El que sí que pots saber és que el seu autor és *Sanjosex*, nom del projecte musical d'en Carles Sanjosé.

La cançó descriu certs components d'un paisatge. El que et proposem és que mentre escoltis la cançó te l'imaginis i després el dibuixis. També ens agradaria que et fixis en quines emocions t'ha fet sentir aquesta cançó.

En acabar, en descobrirem el lloc que descriu la cançó.

Bona música! Podeu escoltar la cançó clicant en aquest [enllaç](#) o escanejant aquest codi:

El paisatge que m'he imaginat escoltant la cançó és aquest:

Per fer el dibuix m'he fixat en els següents components del paisatge que descriu la cançó:

Les emocions que he sentit mentre escoltava la cançó són aquestes:

Després d'escoltar la cançó és possible que hagi descobert a quin lloc fa referència, fins i tot, és possible que hi hagi estat, que el coneguis o que hi visquis.

El títol de la cançó és *Baix Ter Montgrí* i va ser publicada per Sanjosex l'any 2007, dins de l'àlbum *Temps i Relotge*. Va ser un àlbum molt ben acollit per la crítica i va rebre el premi Enderrock de la crítica al Millor disc de cançó d'autor del 2007.

A continuació pots tornar a escoltar la cançó acompanyada de la lletra:

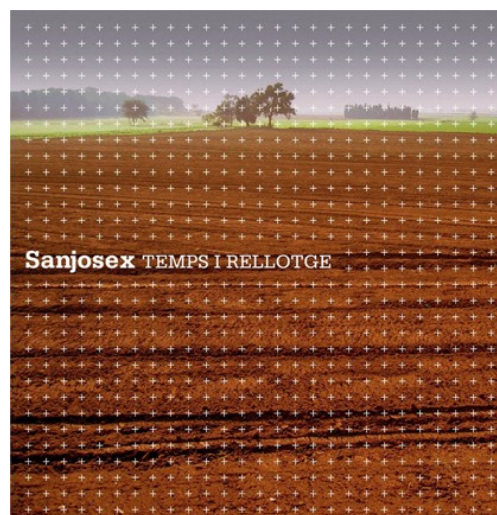
*Hi ha una carretera
Prop de Torroella
Que quan passis per allà
No deixis de mirar
Veuràs com t'agrada
El verd d'aquella plana
El gris de la muntanya
Tot és molt senzill
Però res hi desentona
Jo no se què té
Però m'impessiona*

*L'altre dia anàvem
Pels volts del Montgrí
I un que allà passava
S'acosta i em va dir
Espatlleu les carreteres
Us coneixeu les dreceres
Pel que a mi respecta
Ja podeu fugir !
El tiu es pensava
Que no érem d'aquí*

*Una tarda anar fent cua
Cap a la platja de pals
Esperant per deixar el cotxe
Esperant per prendre el bany
Si vols anar a Peratallada
Val dos euros una entrada
Tot això és un rotllo
Pels que som d'aquí
Volem àrea verda
Al baix ter montgrí !*

*Hi ha una carretera
Prop de Torroella
Que quan passis per allà
No deixis de mirar
Veuràs com t'agrada
El verd d'aquella plana
El gris de la muntanya
Tot és molt senzill
Però res hi desentona
Jo no se què té
Però m'impessiona*

*Ullastret, Llabià, Mata i Serra de
Daró...*

ACTIVITAT 3_COM T'IMAGINES EL FUTUR?

En les anteriors activitats t'hem presentat diferents paisatges, alguns potser els coneixes i d'altres no. Potser alguns els has visitat recentment, d'altres fa temps. És possible que alguns d'aquests paisatges que coneixes hagin canviat del tot o parcialment. Els paisatges canvien amb el pas del temps, igual que les persones. Més endavant tornarem a parlar dels paisatges, però ara et demanem que facis l'exercici de transportar-te a l'any 2050 i t'imaginis com serà la teva vida aquest any.

Per a fer-ho pots tenir en compte diferents aspectes, a continuació te'n proposem alguns que et poden servir d'orientació:

El lloc on viuràs, serà el mateix que ara,
serà diferent? Amb qui penses que viuràs?

Amb qui et relacionaràs en el futur?
Com et comunicaràs amb altres persones?
Com et vestiràs? Quina música escoltaràs?
Quin serà el teu menjar preferit?

A què et dedicaràs?
Quants anys tindràs l'any 2050?
Què haurà canviat? Què penses que seguirà igual
que ara?

A continuació pots escriure com t'imagines la teva vida l'any 2050:

En acabar us proposem que compartiu el que heu imaginat amb la resta del grup classe, buscar diferències i similituds, i construir conjuntament un mapa. Per a fer-ho, cadascú pot escriure en un paper autoadhesiu allò que vulgui compartir i enganxar-ho a la pissarra.

Pots copiar el mapa en aquest espai:

ACTIVITAT 4_COM T'IMAGINES EL PAISATGE FUTUR DEL LLOC ON VIUS?

En l'activitat anterior t'has imaginat com serà la teva vida en el futur. Has tingut en compte aspectes directament relacionats amb els teus canvis físics, personals, de relacions, entre d'altres.

Ara et proposem imaginar com penses que serà el paisatge del lloc on vius l'any 2050.

En aquest cas et demanem que procuris especificar amb el màxim de detall possible com t'imagines aquest paisatge, què penses que serà igual que ara, què penses que canviarà i quins penses que són els motius d'aquests canvis.

La taula que tens a continuació et pot servir d'ajuda.

El lloc on visc actualment	
Descripció del lloc on visc actualment	

En el futur, imagino que en el lloc on visc...

Haurà canviat...	No haurà canviat...

Els motius pels quals aquests aspectes hauran canviat o es mantindran són:

- ...
- ...
- ...

En acabar us proposem que compartiu el que heu imaginat amb la resta del grup classe, buscar diferències i similituds, i construir conjuntament un mapa. Per a fer-ho, cadascú pot escriure en un paper autoadhesiu allò que vulgui compartir i enganxar-ho a la pissarra. Les aportacions d'aquesta activitat poden servir per complementar el mapa que heu començat a elabora en l'activitat anterior.

Pots copiar el mapa en aquest espai:

ACTIVITAT 5_DE QUÈ PARLEM QUAN PARLEM DE PAISATGE?

En les activitats anteriors heu explorat diversitat de tipus de paisatges, alguns coneguts, altres per conèixer. Us hem proposat que imagineu el paisatge del futur i que us imagineu a vosaltres mateixos.

Ara és el moment d'aprofundir més amb relació a què entenem per paisatge. Per a fer-ho us proposem que recollis les aportacions de les activitats anteriors i feu una llista d'aquells components que penseu que són imprescindibles per poder descriure un paisatge.

Escriviu aquests components a continuació, també els podeu escriure a la pissarra:

...

A continuació compareu la llista dels components que hafeu cadascú amb la de la resta del grup classe i confeccioneu una llista conjunta. Escriu a continuació la llista dels components imprescindibles que caldrà tenir en compte per descriure un paisatge:

...

A partir de llista dels components elabora una definició del que consideres que és el paisatge:

Aquesta és una altra definició de paisatge. Llegeix-la i respon les preguntes que trobaràs a continuació:

Definir el paisatge des del punt de vista geogràfic no és fàcil, perquè aquest és l'objecte d'estudi primordial i el document geogràfic bàsic a partir del qual es fa la geografia. Entenem, en general, per paisatge qualsevol àrea que inclou tant els trets naturals com els modelats per les persones i que tenen un reflex visual en l'espai.

El paisatge es defineix per les seves formes, naturals o antròpiques. Tot paisatge està compost per components que s'articulen entre si. Aquests components són bàsicament de tres tipus: abiòtics, biòtics i antròpics, que apareixen per l'acció humana. Determinar aquests components és el que constitueix el primer nivell de l'anàlisi geogràfica.

En principi tota activitat humana té un reflex a l'espai, i per tant modifica el paisatge. Es pot conèixer el caràcter d'una societat per les seves manifestacions a l'espai, i pel seu impacte en el paisatge. Així, a manera d'exemple, si una societat necessita pa apareixeran en el paisatge: camps de blat, molins, forns i fleques per a la seva distribució al públic. Fins les activitats aparentment més etèries tenen el seu impacte en l'espai i modifiquen el paisatge, com la banca i les seves sucursals, la telefonia cel·lular i les antenes de repetició o les empreses de venda a través de la xarxa i els magatzems en els quals guarden la mercaderia.

Quins elements són imprescindibles per poder descriure un paisatge? Fes-ne una llista a partir de la lectura:

...

Compara els elements de la llista que heu confeccionat amb els d'aquesta altra. Hi ha semblances? Hi ha diferències? Respon a continuació i fes les modificacions necessàries a la llista, si cal.

ACTIVITAT 6 _DISSENYEM EL PAISATGE DEL FUTUR

En l'activitat anterior heu consensuat una definició de paisatge i una llista dels elements que són necessaris per tal de descriure un paisatge.

Com heu vist a partir de la llista elaborada, existeix una gran diversitat d'aspectes que cal tenir en compte a l'hora de parlar del paisatge. Per poder dissenyar el paisatge futur del Baix Ter us proposem que us centreu en cinc elements concrets. Aquests són:

1. La vegetació i la fauna
2. El clima
3. La geologia i el relleu
4. Els usos del territori
5. Societat, cultura i tradicions

A partir d'ara treballareu en grups. Cada grup estarà format per 5 membres, i cadascú s'haurà d'especialitzar en un d'aquests components. Per tal de repartir-vos qui s'encarregarà de cadascun podeu fer-ho a l'atzar o de forma consensuada entre tots els membres de l'equip.

Si ho voleu fer a l'atzar us pot ser útil utilitzar un dau tenint en compte el número que hem assignat a cada element. Un cop cada membre del grup tingui clar quin serà el seu àmbit d'especialització escriviu-ho a continuació:

Nom de la persona	Element del paisatge

Quin mètode heu escollit per repartir-vos els components del paisatge? Per què l'heu escollit?

--

ACTIVITAT 7_EXPLOREM ELS COMPONENTS DEL PAISATGE

A partir d'aquí comença aquest viatge en el temps que us hem proposat. Per a fer-ho cadascú de vosaltres esdevindrà expert/a en un dels components del paisatge que heu escollit prèviament. Anem a explorar en què consisteix cadascun d'aquests components. Per a fer-ho, podeu llegir unes històries que us hem preparat i a continuació respondre les següents qüestions.

Aquestes històries són adaptacions d'alguns mites de deus i deesses grecs. Aquests, sovint, servien per explicar els fenòmens de la naturalesa o donar resposta a les preguntes que es feien els filòsofs sobre els canvis que es produïen a l'entorn. Igual que el paisatge que canvia, es podria dir que té diverses versions. Els mites també tenen diverses versions i la que nosaltres us proposem n'és una de moltes. Podeu trobar les històries al document d'Annexos.

Per llegir les històries us proposem la següent dinàmica:

- 1- Cadascú escull una de les històries per llegir, amb el criteri que vosaltres decidiu.
- 2- Un cop cadascú ha llegit la història, ha d'explicar-la a la resta de membres del grup.
- 3- Entre tots, heu de decidir a quin element del paisatge es correspon cada història.
- 4- Justificar la resposta.
- 5- Cadascú escriurà en el seu quadern només la resposta referent al seu element del paisatge.

El meu element del paisatge és:

La història _____ es correspon amb el meu element del paisatge ja que...

Quina relació hi ha entre el mite i l'element del paisatge que treballaré?

ACTIVITAT 8_DEFINIM ELS COMPONENTS DEL PAISATGE

Heu començat un viatge en el temps pel paisatge del Baix Ter amb l'objectiu que pugueu dissenyar com us imagineu que serà aquest mateix paisatge l'any 2050.

Per a fer-ho treballareu en grups i cada membre del grup esdevindrà expert/a en un dels components del paisatge futur que heu d'imaginar i dissenyar.

Fins ara, us heu repartit aquests components. És moment d'aprofundir en els aspectes que ens permeten definir cadascun d'aquests components per tal que comenceu a ser-ne expert/es.

Com ho farem? Cadascú de vosaltres visitarà diverses fonts d'informació sobre el vostre element del paisatge. Trobareu els enllaços a les fonts d'informació al document d'Annexos.

Es tracta que després de llegir o visualitzar els diversos documents que hi trobareu, en feu un resum dels aspectes més importants. Per a fer-ho podeu respondre les preguntes que teniu a continuació:

1. Com definiries el teu element del paisatge?
2. Què penses que és important tenir en compte a l'hora de definir-lo?
3. En què penses que t'hauràs de fixar per tal de poder imaginar com serà aquest element en el futur?
4. Amb quins components de la llista que heu confeccionat en l'activitat ____ relaciones el teu element del paisatge? Justifica la teva resposta
5. De quina manera penses que el teu element del paisatge modifica / intervé en el paisatge? Explica-ho.

ACTIVITAT 9_UN VIATGE AL PASSAT

En aquesta activitat et proposem un viatge al passat. Aquest estudi servirà per a que conegueu millor com era el paisatge fa uns anys, pugueu determinar quins aspectes han canviat i quins s'han mantingut i finalment pugueu determinar quins han estat els factors que han produït aquests canvis.

Per a fer-ho us proposem que entreu al lloc web “[Com era Catalunya?](#)”, una eina senzilla que us mostra, amb un sol impacte visual, les transformacions geogràfiques del nostre territori en el lloc que trieu. És una eina didàctica i de fàcil ús, que valorem ideal per al món de l'ensenyament.

Com era Catalunya?

La primera campanya general de fotografia aèria a Catalunya va ser realitzada per la força aèria dels Estats Units els anys 1945-1946. Aquest va ser conseqüència de l'acord bilateral entre el govern espanyol i l'americà signat a finals de 1944, l'any abans de l'acabament de la II Guerra Mundial. Aquest vol es coneix com a “sèrie A”.

Entre els anys 1956 i 1957 l'exèrcit americà va realitzar un segon vol, conegut com a “sèrie B”. Eren els temps de la Guerra Freda i el coneixement del territori s'evidenciava estratègic.

Aquests vols són de gran importància per a estudis territorials, històrics i geogràfics, ja que hi queda recollit el territori català abans de les fortes transformacions urbanístiques que hi va haver a partir dels anys 60. Conscients d'aquest fet, des de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya hem treballat per posar aquesta documentació al vostre abast, amb la signatura de dos convenis amb l'exèrcit espanyol, la realització dels processos d'aerotriangulació i rectificació dels fotogrames i la generació dels geoserveis per facilitar-ne el seu ús.

Una altra opció per consultar aquestes dades és el web Catalunya, ull de temps. Un visor a dues capes, entre els anys 50 i l'actualitat: <http://betaserver.icgc.cat/ulldeltemps/#>

També us proposem el web d'en Miquel Graells, un arxiu històric d'imatges de Torroella i l'Estartit: <https://www.estartit-torroella.com/index.html>

Cadascú ha de buscar, estudiar i analitzar les fotografies relacionades amb el seu element del paisatge i crear una sèrie cronològica dels anys que us sembli que permet observar la transformació. A la part inferior dreta del web podeu triar de quants anys voleu que estigui formada la seqüència de mapes (1, 2, 3, 4, 6 i 8).

Un cop hagi creat la sèrie, omple la taula següent:

Seqüència de fotografies de més antiga a més actual		
Any:	Any:	Any:
Breu descripció de la fotografia	Breu descripció de la fotografia	Breu descripció de la fotografia

Quins són els aspectes que s'han mantingut en les diferents fotografies?

Quins són els canvis principals que has identificat entre les tres fotografies? Descriu-los.

Quins penses que són els motius d'aquests canvis? Anomena'ls i justifica la teva resposta.

ACTIVITAT 10_UN VIATGE AL PRESENT

En l'activitat anterior has fet un viatge al passat. A través de les fotografies has pogut identificar canvis en el paisatge del Baix Ter i també quins han estat els possibles agents promotors d'aquests canvis. També t'has fixat en aquells components del paisatge que no han canviat.

Ara et proposem que facis una ullada al present tenint en compte el passat. I per a fer-ho et proposem que ho expliquis en forma d'una carta que enviaries a algú que va viure en aquest territori, en el passat, amb l'objectiu d'explicar-li com és el paisatge actual. Per a fer-ho pots seguir les següents indicacions:

1. Individualment cal buscar informació sobre l'estat actual del teu element del paisatge que et permeti elaborar un text descriptiu. Al document «Annexos» et proposem diferents llocs web que pots visitar segons quin sigui el teu element del paisatge.
2. Un cop tinguis la informació seleccionada cal que redactis un text descriptiu en format d'una carta que escriuries a un jove de la teva edat de l'any 1950, de manera que poguessin imaginar-se el paisatge tal i com és en l'actualitat.
3. A continuació busca una altra persona del teu grup classe que també sigui experta en el mateix element del paisatge que tu i compareu els dos textos que heu elaborat per tal que elaboreu un text conjuntament.
4. Finalment, tots els experts d'un mateix component us reunireu per escriure la carta conjuntament.

ACTIVITAT 11_SORTIM !

En l'activitat anterior heu buscat informació sobre el vostre component del paisatge. Ara és el moment de contrastar sobre el terreny aquesta informació. És per això que us proposem la realització de tres sortides de camp. A continuació us expliquem en què consistiran:

- Quin objectiu tenen aquestes sortides?

Les sortides de camp tenen l'objectiu de recollir evidències sobre el terreny del paisatge del Baix Ter i el Montgrí. Tindreu l'oportunitat d'explorar diferents àmbits territorials, fotografiar tot allò que penseu que us pot ajudar a interpretar el paisatge passat, present i el futur.

Els tres àmbits territorials de les sortides són: el massís del Montgrí (Rocamaura), La Pletera i el tram baix del riu Ter.

- Com treballarem durant les sortides?

Durant les sortides treballareu amb el vostre equip de treball. A cada sortida us proposem activitats relacionades amb cadascun dels elements del paisatge i sou tots els membres de l'equip de treball els que les realitzareu, però la persona experta de cada element serà la responsable que les activitats es facin segons les indicacions.

Cada expert realitzarà un procediment similar en cadascuna de les tres sortides, de manera que pugueu comparar la informació que recolliu en les tres sortides.

El desenvolupament concret de cada sortida així com el material necessari es troba en el document «Annexos».

ACTIVITAT 12_I CONGRÉS SOBRE DISSENY DEL PAISATGE DEL BAIX TER

Després de realitzar les tres sortides serà interessant compartir la informació obtinguda durant el treball de camp, ja que en cada sortida heu recollit informació sobre diferents aspectes.

Per a fer-ho us proposem que organitzeu el I Congrés sobre Disseny del paisatge del Baix Ter.

Som-hi?

Aquest és un Congrés d'experts i per això us reunireu amb el grup d'experts del vostre element del paisatge per tal de recollir, analitzar, representar i comunicar la informació recollida durant les sortides de camp.

L'objectiu d'aquest Congrés és comunicar com és actualment l'element del paisatge del qual sou experts a la zona del Baix Ter, per poder pensar quins aspectes penseu que es mantindran en el futur i quins seran modificats i els motius.

Recordem quin tipus d'informació heu recollit a cada sortida:

	Sortida Rocamaura	Sortida Pletera	Sortida Ter
Flora i fauna	Identificació d'espècies vegetals i animals	Identificació d'espècies vegetals i animals	Identificació d'espècies vegetals i animals
Geologia i relleu	Tipus de roca del Massís	Estudi granulomètric de la sorra	Estudi granulomètric de la sorra
El clima	Estudi curs aigua	Anàlisi paràmetres	Anàlisi paràmetres
Els usos del territori	Estudi de l'impacte de l'activitat humana en el territori	Estudi de l'impacte de l'activitat humana en el territori	Estudi de l'impacte de l'activitat humana en el territori
La societat	Canvis en el paisatge relacionats amb aquestes activitats	Canvis en el paisatge relacionats amb aquestes activitats	Canvis en el paisatge relacionats amb aquestes activitats

A continuació us expliquem els passos que cal seguir per tal d'elaborar el vostre pòster:

a) Agrupar la informació

Cada grup d'experts ha d'agrupar la informació recollida a les sortides, fixant-se només en el seu element del paisatge.

Podeu organitzar la informació en taules.

També heu de tenir en compte la definició que va fer del vostre element en l'activitat 10.

b) Analitzar la informació

Quines semblances i quines diferències hi ha entre les tres zones estudiades?

Podeu fer una llista amb cadascuna d'elles i intentar buscar una explicació.

c) Representar la informació

Us proposem fer-ho en forma de pòster. A continuació trobareu un guió amb els punts més importants que ha de contenir el pòster

Títol del treball d'investigació Aquest ha de ser suggerent però no molt llarg. Que doni una idea del que heu investigat però que no ho expliqui tot. Hi ha de constar les persones que ha fet la investigació i el centre.
Context En aquest apartat cal explicar el lloc o llocs on s'ha desenvolupat la investigació i les dates en les què s'ha realitzat el treball d camp.
Objectius Finalitat de la vostra investigació: què és el que espereu poder explicar o descriure? Per exemple, en el cas del grup de flora i fauna, podria ser «Dur a terme un estudi de la biodiversitat en la zona del Baix Ter».
Metodologia Cal explicar de quina manera heu obtingut la informació recollida, quins instruments heu utilitzat, etc.
Resultats Descripció del vostre element del paisatge Semblances i diferències entre els diferents àmbits territorials estudiats
Conclusions Explicació d'aquestes semblances i diferències Reflexió sobre el futur: què seguirà igual? Què canviarà?

En el següent lloc web podeu trobar exemples de dissenys de pòsters i també podeu descarregar plantilles: <https://www.genigraphics.com/templates>

d) Comunicar la informació

Posada en escena del Congrés.

Cada grup d'experts comunica els resultats més rellevants del seu treball a la resta de grups.

Cada grup haurà de fer , com a mínim, una pregunta al grup d'experts

ACTIVITAT 13_ QUÈ EN SABEN ALTRES EXPERTS?

A continuació us proposem la que serà l'última de les activitats per a recollir dades, informació, sobre els components del paisatge. A partir d'aquí tindreu força informació per a fer una anàlisi de quins han estat els principals canvis en el paisatge del Baix Ter, els seus motius, quins components no han canviat i, finalment, poder imaginar un futur per aquest paisatge.

Es per això que el que us proposem a continuació és anar a preguntar a altres experts. En aquest cas la forma com ho fareu dependrà de quin és l'element del paisatge que heu estat estudiant en les activitats anteriors.

Així, els grups d'experts en usos del territori, societat, cultura i costums fareu enquestes a veïns, familiars o comerciants. El grup d'experts en clima, flora i fauna, i geologia i relleu fareu entrevistes a experts en els vostres àmbits.

Els objectius de les enquestes i entrevistes són els següents:

- 1- Recollir evidències de testimonis del paisatge del passat
- 2- Recollir informació sobre els canvis en el paisatge detectats per la ciutadania que hi viu
- 3- Recollir informació sobre quins pensen que són els motius d'aquests canvis
- 4- Recollir informació sobre aquells aspectes que s'han mantingut en el paisatge
- 5- Recollir les visions de futur que tenen les persones participants sobre el paisatge

A continuació us donarem algunes pautes per tal de preparar aquestes entrevistes i enquestes:

PER A LA REALITZACIÓ D'ENQUESTES A VEÏNS O FAMILIARS

Opció 1: Es pot fer en format vídeo demanant a les persones que us expliquin com era el paisatge quan eren petits, quins canvis han notat, i també els podeu preguntar com s'imaginen el futur.

Opció 2: Enquesta amb les preguntes escrites i respondre per escrit o utilitzant un formulari electrònic.

Opció 3: ...

En tots els casos cal que prepareu prèviament un guió d'unes cinc preguntes. Seria interessant poder aconseguir documents gràfics i audiovisuals. Els podeu demanar a veïns o familiars.

PER A LA REALITZACIÓ D'ENTREVISTES A EXPERTS:

Tenint en compte els objectius de l'entrevista formuleu aquelles preguntes que penseu que us poden ajudar a respondre'ls.

També podeu revisar la informació que heu recollit fins al moment i preguntar-los sobre aquells aspectes que tingueu dubtes.

Informacions importants abans de la realització de les enquestes o entrevistes

Prèviament a la realització d'enquestes o entrevistes cal que prepareu molt bé quines preguntes voleu formular.

Us pot servir repartir-vos quina pregunta farà cadascú.

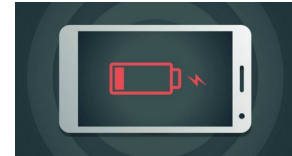
Penseu prèviament quin dispositiu utilitzareu per enregistrar l'entrevista i assegureu-vos que té bateria suficient.

Recordeu demanar sempre el consentiment a la persona entrevistada abans de començar l'enregistrament.

Abans de començar presenteu-vos i expliqueu quins són els motius pels quals feu aquesta entrevista

Durant la realització de les entrevistes porteu algun suport per a escriure les respostes o fer anotacions.

En acabar doneu les gràcies

Gràcies

ACTIVITAT 14_ QUINA PETJADA HEM DEIXAT?

Aquesta activitat i les dues següents es realitzen amb el grup d'experts i tenen la finalitat de posar en comú tot el treball realitzat fins al moment. Es tracta de recopilar la informació que heu obtingut, analitzar-la i poder fer una interpretació d'aquells canvis que s'han produït en el paisatge en els últims anys, i començar a imaginar com serà el paisatge futur.

En aquesta activitat en concret, us demanem que us fixeu primer en els canvis que s'han produït en el paisatge i en aquells aspectes que no han canviat. Per a fer-ho podeu seguir la següent proposta:

1. Fer una llista dels canvis que heu detectat en el paisatge. Recordeu que hi ha diverses activitats on us heu fixat en aquest aspecte, però en les que hi heu treballat més són les activitats 9 i 13, les sortides de camp. Poseu-ho en comú tots els experts i feu una llista a continuació:

2. A partir de tot el coneixement que heu construït fins ara, penseu en quins són els motius que han produït aquests canvis en el paisatge. Per a fer-ho podeu relacionar cada canvi amb el motiu o motius que penseu. És possible que un mateix motiu hagi provocat diversos canvis, en aquest cas el podeu escriure tantes vegades com faci falta.

Canvi en el paisatge	Agent o agents del canvi

3. Fer una llista d'aquells aspectes que heu detectat que no han canviat en el paisatge. Recordeu que hi ha diverses activitats on us heu fixat en aquest aspecte. Poseu-ho en comú tots els experts i feu una llista a continuació:

4. A partir de tot el coneixement que heu construït fins ara, penseu en quina explicació podeu donar a aquests fets. Per a fer-ho podeu relacionar cada aspecte que no ha canviat en el mpaisatge amb una explicació, pot ser breu.

Aspecte que no ha canviat	Motiu

ACTIVITAT 15_ QUIN PETJADA DEIXEM?

En aquesta activitat el que us proposem és que us fixeu en el paisatge del present i en quin és l'impacte de les accions humanes en aquest paisatge

Aquest és un aspecte que vau treballar durant les sortides. Es tracta doncs de posar en comú aquella informació. Per a fer-ho podeu recollir les diverses activitats i impactes que vau identificar i escriure'ls a continuació.

Per a fer-ho podeu omplir la següent taula:

Activitat humana	Impacte que té en el paisatge	Àmbit territorial

ACTIVITAT 16_ QUINA PETJADA DEIXAREM?

En aquesta activitat el que us proposem és que us centreu en el futur i en les propostes de gestió dels impactes que heu identificat anteriorment. Per a fer-ho, aquesta activitat consta de dues parts:

a) Elaboració d'un mapa conceptual que representi el que heu escrit en les activitats 14 i 15. Ha de ser un mapa que representi aquells aspectes del paisatge relatiu al vostre element del paisatge, que no han canviat, aquells que sí que han canviat, els motius i aquells impactes actuals derivats de l'activitat humana que modifiquen el paisatge.

Per organitzar el mapa teniu diverses opcions: podeu començar per un concepte central i a partir d'aquí situar la resta, també podeu començar pels impactes i connectar-ho amb els canvis.

Podeu visitar aquests dos recursos per a tenir més orientacions sobre com elaborar un mapa conceptual:

1) [Vídeo 1](#): explica en què consisteix un mapa conceptual i us proposa seguir 5 passos per a la seva realització

2) [Vídeo 2](#): explica en què consisteix un mapa conceptual i com fer-ne un utilitzant l'aplicació *lucidchart*.

També podeu fer-lo a mà o bé utilitzant algunes eines Online que teniu a la vostra disposició com ara:

	Cmaptools: https://cmap.ihmc.us/
	Canva: https://www.canva.com/
	Lucidchart: https://www.lucidchart.com/
	Miro: https://miro.com/
	Mindmup: https://www.mindmup.com/

b) Avaluació de l'impacte de les activitats humanes en el paisatge

El mapa que heu elaborat us ha de servir com a eina per ajudar-vos a imaginar com pot ser el paisatge del Baix Ter – Montgrí en el futur, en concret, l'any 2050. Per a fer-ho, us proposem respondre a les següents qüestions:

1. Tenint en compte l'estat actual del paisatge i els impactes de l'activitat humana que hi ha, com penseu que evolucionarà aquest paisatge si aquests impactes continuen?
2. D'altra banda també us demanem que penseu si hi haurà altres impactes en el futur derivats d'altres activitats humanes que actualment no existeixen i com afectarà al paisatge.
3. Finalment, cal que penseu quins components del paisatge considereu que no canviaran en el futur.

Per tal de dut a terme aquesta activitat us proposem la següent dinàmica. Aquesta es repetirà per a cadascuna de les tres qüestions plantejades. L'exemple que teniu a continuació seria per a la primera pregunta.

- 1- Cada membre del grup d'experts respon individualment i per escrit a la pregunta 1, en el seu quadern.
- 2- Cada membre del grup d'experts exposa la seva opinió sobre la pregunta 1 a la resta d'experts durant 2 minuts com a màxim.
- 3- Un dels membres del grup d'experts s'encarrega de prendre notes sobre el que exposa cada membre i en acabat ho comparteix amb la resta.
- 4- El grup d'experts consensua una resposta per a la pregunta 1.

ACTIVITAT 17_COM VOLEM QUE SIGUI EL PAISATGE DEL FUTUR?

Ha arribat el moment de posar en comú el treball realitzat en els grups d'experts, i per això a partir d'ara us retrobareu amb el vostre grup de treball de base. La finalitat de les següents activitats és poder representar el paisatge del Baix Ter – Montgrí que heu imaginat pel 2050 i que el pugueu justificar i explicar a la resta de la comunitat educativa.

Per a fer-ho, us proposem que seguiu aquestes orientacions:

a) Posada en comú dels impactes, dels canvis, i dels agents que cadascú en el seu grup d'experts ha elaborat. Podeu posar en comú el mapa que heu elaborat en l'activitat anterior. També us proposem algunes qüestions al voltant de les quals podeu reflexionar:

- Quin tipus d'impactes que actualment encara no han pogut observar pensen que existiran l'any 2050?
- Hi haurà noves activitats en el territori que augmentaran els impactes o bé al contrari, els faran disminuir?
- Si cal intervenir directament en el paisatge, us imagineu una gestió més aviat conservacionista (intentar modificar el mínim), o bé us imagineu una gestió més intervencionista?

b) Situar en un mapa / perfil topogràfic aquests canvis, impactes, agents, etc. Podeu basar-vos en els mapes i dibuixos que heu realitzat durant les sortides. També podeu utilitzar l'eina Google Maps o Google Earth per localitzar la zona del Baix Ter i fer la proposta a partir del mapa. Al document d'Annexos en teniu una mostra.

c) Escriure el text justificatiu que expliqui com us imagineu aquest paisatge del futur i els arguments que teniu per defensar la vostra proposta. Per a redactar aquest text us podeu orientar a partir de la següent proposta:

- a) La nostra proposta és...
- b) Per a fer-ho ens hem basat en...
- c) Els arguments a favor de la nostra proposta són...
- d) Els possibles arguments en contra de la nostra proposta podrien ser...

ACTIVITAT 18 _DISSENYEM EL FUTUR?

En l'activitat anterior heu elaborat un text justificatiu de la vostra proposta de disseny del paisatge futur.

Ara és hora de representar aquesta proposta a través d'una composició artística. Concretament, amb un collage. El collage (del francès, coller: enganxar) és una tècnica pictòrica consistent en la realització d'una pintura o dibuix amb un o més objectes superposats o no, enganxats a un suport. El collage es pot compondre per complet o solament en part de fotografies, fusta, pell, diaris, revistes, objectes d'ús quotidià, etc.

Durant tot el projecte heu anat fotografiant diferents components del paisatge, en les sortides i també en el desenvolupament de les diferents activitats. Podeu utilitzar aquestes fotografies així com altres elements que penseu que us poden ajudar a representar la vostra proposta.

Per inspirar-vos us proposem que feu una ullada al treball de tres artistes lligats al territori que han pintat el mateix paisatge que us proposem a vosaltres de dissenyar per al futur. Aquests pintors són Joan Fuster, Josep Maria Mascort i Francesc Gimeno. Podeu trobar exemples de les seves obres als catàlegs editats pel Museu de la Mediterrània, seguint el següent enllaç:

<https://www.museudelamediterrania.cat/ca/publicacions.html>

Pot ser interessant fer una llista d'aquelles pintures que us agradin, els colors que us criden l'atenció o les tècniques utilitzades per tal d'inspirar-vos.

ACTIVITAT 19_COMPARTIM EL FUTUR

Finalment és arribada l'hora de compartir les vostres propostes de paisatge futur. Es tracta de fer una exposició oral del vostre disseny de paisatge i de la seva explicació. Per a fer-ho, en primer lloc parlarem de l'avaluació.

Per de dur a terme l'avaluació d'aquesta activitat final us proposem la co-avaluació. I per a fer-ho, la utilització de rúbriques d'avaluació. Aquestes són uns instruments d'avaluació que el professorat utilitza per tal d'assegurar una avaluació del grau d'assoliment de les competències en el desenvolupament de les activitats.

Les rúbriques són una taula, organitzada en files i columnes. A cada fila s'hi escriu el criteri que es vol avaluar, i en cada columna el nivell d'assoliment d'aquest criteri. Per exemple, en el cas que estiguem avaluant les pràctiques de laboratori i es vulgui avaluar el criteri «Ús del material de laboratori», un exemple podria ser el següent:

Criteri	Nivell expert (1 punt)	Nivell avançat (0,75 punt)	Nivell aprenent (0,5 punt)	Nivell novell (0,25 punt)
Ús del material de laboratori	Utilitza el material de forma adequada, amb respecte i cura. Neteja després del seu ús.	Utilitza gairebé sempre el material de forma adequada. No sempre neteja després del seu ús.	No sempre mostra respecte i cura pel material o no l'utilitza de forma adequada. Sovint s'oblida de netejar el material després del seu ús.	No utilitza el material de forma adequada o no té cura ni respecte pel material. No neteja després del seu ús.

Com podeu observar, per a cada nivell d'assoliment assignem una puntuació i al final sumarem totes les puntuacions obtingudes. És important acompanyar la rúbrica de comentaris o observacions per a la millora.

La rúbrica que s'utilitzarà per avaluar les presentacions orals es construirà conjuntament entre les aportacions de l'alumnat i el professorat. Per a fer-ho, cada grup de treball base ha d'elaborar dos criteris per a la rúbrica amb els seus corresponents indicadors d'assoliment.

Per a escollir els criteris d'avaluació cal tenir en compte que per avaluar una presentació oral podem tenir en compte diversos aspectes, aquests poden ser: el to i el volum de veu, postura del cos i contacte visual, escolta d'altres presentacions, domini del tema, vocabulari utilitzat, etc. Podeu utilitzar l'eina [rubistar](#) per a obtenir idees tant dels criteris com del desenvolupament dels nivells.

A continuació es posaran en comú, ja que poden haver-hi criteris repetits, i es consensuarà una rúbrica per a tot el grup classe.

Finalment, cada grup co-avaluarà dos grups més i els haurà de fer una pregunta, com a mínim.

Un cop hagueu avaluat els vostres companys els donareu la rúbrica per tal que puguin conèixer els resultats. De la mateixa manera, cada grup us lliurarà la vostra rúbrica d'avaluació. Podeu enganxar-la en el vostre dossier en l'espai que teniu a continuació:

RÚBRICA DE CO-AVAUACIÓ QUE ENS HAN FET ELS COMPANYYS

RÚBRICA DE CO-AVALUACIÓ QUE ENS HAN FET ELS COMPANYYS

ACTIVITAT 20_ENS AVALUEM

Hem arribat al final del camí, i és moment de fer una reflexió i avaluar el procés. És per això que us demanem que avalueu com ha anat el treball en grup i que avalueu com ha estat la vostra aportació al treball en grup.

Per a fer-ho, ompliu les dues rúbriques que trobareu a continuació.

CO-AVALUACIÓ DEL TREBALL EN GRUP

Aquesta graella l'han d'omplir conjuntament els components del grup cooperatiu. Heu d'indicar en cada apartat la puntuació que considereu adequada.					
Criteris de realització	Expert (4 punts)	Avançat (3 punts)	Aprenent (2 punts)	Novell (1 punt)	Punts
Com penseu que ha funcionat el grup?	El grup s'organitza i col·labora. El treball presentat indica bona planificació i un alt compromís de tots els membres del grup per realitzar-lo.	El grup s'organitza amb una mínima intervenció del mestre. Es nota amb el treball presentat que el grup ha col·laborat.	El grup s'organitza però necessita alguna intervenció del mestre per resoldre conflictes. El treball està mínimament planificat.	El grup té conflictes constants i requereix intervenció contínua del mestre per resoldre'ls. El treball és massa Individualista	
Implicació del grup	Tot el grup s'ha implicat molt en el treball.	Tothom ha col·laborat en el grup però a diferents nivells.	Quasi tothom s'ha implicat i ha completat les seves tasques.	Només una part del grup s'ha implicat en algunes tasques.	
Discussions per a prendre acords i planificar	Les discussions han servit per arribar a acords conjunts i planificar bé el treball. Tothom a expressat la seva opinió i s'ha sentit escoltat.	Les discussions han servit per avançar la feina però amb pocs acords.	No hi ha hagut conflictes però alguns no han participat en les tasques de discussió i planificació.	Hi ha hagut conflictes en les tasques de discussió.	
Autonomia del grup	Els problemes han estat solucionats dins el grup i les solucions s'han trobat entre tots	Gairebé sempre hem trobat solucions nosaltres mateixos	S'ha necessitat ajuda del professor només algunes vegades	Hem necessitat ajuda del professorat contínuament	
Coavaluació	Es realitza de manera crítica i responsable	Es realitza de manera prou crítica i prou responsable	Es realitza de manera poc crítica i/o poc responsable	No es realitza de manera crítica ni responsable	
Total puntuació de la rúbrica (sobre 20 punts)					
Comentaris i observacions: Què hem fet especialment bé? En què necessitem millorar?					

AUTO-AVALUACIÓ DEL TREBALL EN GRUP I INDIVIDUAL

Aquesta graella l'ha d'omplir individualment cadascun dels membres del grup de treball. Heu d'indicar en cada apartat la puntuació que considereu adequada.					
Criteris de realització	Sempre (4 punts)	Sovint (3 punts)	A vegades (2 punts)	Gairebé mai (1 punt)	Punts
He respectat les opinions dels altres membres del grup de treball					
He participat en la presa de decisions aportant el meu punt de vista					
He realitzat les tasques amb puntualitat					
He portat el material necessari					
M'he esforçat per fer les activitats individuals i grupals el millor possible					
Total puntuació de la rúbrica (sobre 20 punts)					
Comentaris i observacions: Què he fet especialment bé? En què necessito millorar?					